

ሓቅታት ዘይተዓወቱ ውዲታት ወያነ፡ ብዕሱብ'ቶም ውዲታት እንኪቃላዑ

"ኢትዮጵያውያን ተጻዊቶምልና ኣብዚ ክገልጹም ዘይክእል ብዙሓት ዝተገብሩ ነገራት ኣለዉ" ተስፋይ ተምነዎ

ሰርዓት ወያነ ንኤርትራውያን ብስም "ዋዕላ" እናኣከበ፣ ንጉዳይ "ውድባት" ሓሊኹ ብምሓዝ፣ ንውሽጣዊ ረብሓኡ ጥራይ'ምበር፡ ንስኒትን መንነትን ኤርትራውያን ይሰርሕ ከም ዘይነበረን ከም ዘየሎን፣ ኣብ ኩሎም ዋዕላታት ዝተሳተፈን ንውዲታት ወያነ ኣብ ምስላጥ ዝነጥፍ ዝነበረ፣ ኣብዚ እዋን ታሪኽ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ሓባጂሩ ዘቕርብ ዘሎ ኣቶ ተስፋይ ተምነዎ ንነብሱን ውዲታት ወያነን ኣቃሊዑ።

ንሱ፡ ወያነ ንብዙሕ ግዜ ዝፈተኖምን ዝፈሸልዎን ዋዕላታት፡ ከም ድሌቱን ናብ ዝማእምኦን ይኣልዮ፣ ንዝደለዮ ይሸም፡ ሕብሩ ዓይኑ ደስ ንዘይበሎ ድማ፡ የባርሮ ምንባሩ ብምጥቃስ፡ ከምቲ ንዓበይቲ ኣብ ምፍልላይ ዝተዓወተ፡ ንመንእሰያት'ውን ብስም "ዋዕላ" ካልእን እናኣከበ፡ ንኸዕረ ተስፋ ዘይብሉ ምጉጅጃል ንምትፍናንን ኣስሪጹ ምህላዉ ወሲኹ ተንቲኑ። ኣቶ ተስፋይ ተምነዎ ብመራሕቲ ወያነ ተማእዚዙ ክኸይድ ከም ዘይጸንሐ፡ ኣብ ሕልሚ ምክፍፋል ስልጣን ስለ ዘየዕገብዎን ዕላምኡ ስለ ዘይወቕዐን ከይሓነኸ፡

"ኢትዮጵያውያን ተጻዊቶምልና" ክብል ብምስቀርቋር ተዛሪቡ። ቀጺሉ ድማ፡ ሰርዓት ወያነ፡ ኩሎ'ቲ ኣቐዲሙ ዘሰላሰሎ ምሕብሓብ ኤርትራውያን፣ ካብ ሰናይ ድሌትን ምትሕግጋዝን ዝተበገሰ፡ ከም ዘይነበረን ሕጂ'ውን ከም ዘይኮነን ብምግላጽ፡ ከም ኣመሉ፡ ንዝተዳኸመን ዝተሳዕረን እናኣበደ ናብ ረብሓኡ ንምቕያር ብጽዑቕ ዝሰርሓሉ ዘሎ ምዃኑን፣ ኣብዚ ጉዳይ፡ ብብዙሕ ነገራት ከም እተዘራረበን "ሓደ ዝመደብዎ ነገር ከም ዘሎ ተነጊሩኒ" ክብል ምስክርነቱ ብምሃብ፡ ነቲ ምስ ወያነ ኮይኑ ዝሰርሓሉን ዘይተዓወተን ሕቡእ ኣጀንዳ ኣቃሊዑ።

"ኣብዚ ክገልጹም ዘይክእል፡ ብዙሕ ዝተገብሩ ነገራት ኣለዉ" ዝበለ ኣቶ ተስፋይ፣ መራሕቲ ወያነ፡ ንኤርትራውያን

ብብጉጅላ ብምእካብ፡ ነቲ "እሺ" ዝበለ፡ ዓሻ ውዲት እናስነቐ፣ ንዝተጠራጠረ ድማ፡ እናልመሱ፣ ንኹለን'ተን "ውድባት" ኢሎም ዘጠመቐዎን ባዶሽ ምትእኸኻብ፣ ባዕሎም ከም ዝደሃኹዎን ይግባይ ዘይብሉ ስምዕታ ኣቕሪቡ። ምስዚ ኣተኣሳሲሩ፡ ዝሓለፉ መንግስታት ኢትዮጵያ፡ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ዘውረድዎ ግፍዒ ብምርሳዕ፡ ግጉይ ተግባራቱ ከይሓብኡ፡ "ሓቂ መሲሉና፣ ኣጋጊዮምና" ብምባል፡ ምስ ወያነ ተጸጊዖም ንምስራሕ ዓላምም ምንባርም፡ ንክሕደቱ ዘቃልዕ ተደራቢ ቃል ሂቡ።

ወያነ፡ ኤርትራዊ ኣንጻር ኤርትራን ኤርትራውን ዝዓለመ "ገረብ ብሓኸላ" መደቦም ንምዕቃት፡ መምርሒታት ከም ዝህብዎም፣ ንዝሸምገሉን መንእሰያትን እናጎጃጀሉ ኣብ ዘካይድዎም ዋዕላታት፡ ንመዕረፊ (ሆቴል)፡ ንመጓጓዣዝን መግብን ሚሊዮናት ዶላር ወጻኢ ከም ዝገብሩ ኣነጹሩ። ንሱ ቀጺሉ፡ ክንድ'ዚ ዝኣክል ዶላር ወጻኢ ምግባርም፡ ንመዘናግዒ ኢሎም'ምበር፡ ቀንድስ ነዊሕ ዝጠመተ ሕቡእ ኣጀንዳኡም ንምዕቃት ምዃኑ፣ ነቲ ኣሚኑን ተማእዚዝዎን ዝኸይድ ዝነበረን ንምስኻው ዝሰርሓሉን ምስጢረ ኣደባባይ ወያነን ኣባላቱን ብምቕላዕ፡ "ኣነ ኔፊሶ ኢየ፣ ብዙሓት'ውን ትፈልጥዎ ኢኹም" ክብል ቃለ-እምነቱ ሂቡ። ብመሰረት መስከረም ዶት ኔት (Meskerem.net) ኣቶ ተስፋይ፡ ኣብቲ ኣብ ኣመሪካ ዝመደሮ ናይ ኣጻልሙንን ኣታሓሳውንን ስምዑንን ካዕቦ ምስትምሳልን ዝጋራጨዉን ሓሳባት ጸለመን ምንም ኣምር ናይ ፖለቲካ ዘይብሉ፡ ፖለቲካኛ ንኸመስል ዝገብሮም ዘሎ ተልመዶናዊ ዘረባ ምዃኑ፡ ነቲ ሰነድ ሰሚዕካ ምግንዛብ ይከኣል።

ንሱ ቀጺሉ፡ ኣብ ነፍስ ወከፍቶም ኤርትራውያን ንምትእኸኻብ ተባሂሎም ብወያነ ዝኸፈቱ ዝነበሩ "ዋዕላታት"፡ ካብ 4-5 ዝኾኑ ትግራይታት ኣባላት ጸጥታ ከም ዝሰተፉ፣ ኣብ "ዋዕላ" ዘይምቕዳው ምስ ዘጋጥም

ድማ፡ ንገለ ጸዊዖም ምኽሪ ይልግሱሎም ምንባሮም፡ ንምስምዑ ዘስደምምን ዘሕዝንን ታሪኽ ብምትንታን፡ ንእግረ-መንገዱ፡ ኣብቲ መኣዲ ጥልመት ብዕምቆት ተደቓዲቑ ኪቆጻጸ ምጽንሑ ኣነጺሩ።

ኣቶ ተስፋይ ተምነዎ ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ'ቶም ዝፈሸሉ ኩሎም ዋዕላታት፡ ዝኸሰርዎምን መንእሰይ'ዚ ወለዶ ኪሰርሓሎምን ኪፈልጦምን ዚግባእ ዝበሎም፤ ከም ፈደረሽን፡ "ጽምዳዊን ኣሃዳዊን መንግስቲ" ዝኣመሰሉን ኣምራት ፖለቲካ፡ ኣብ መንእሰይት ንምስራጽ፡ ንመስዋእቲ ኣሸሓት ዕሽሽ ዝበለን ናብ 50^ታ ክንምለስ ዘስምዕ፤ ምሁራት ኣስተምህሮ ኪህቡ ዘዘኻኸር፡ ብታሪኽ ዘሕትት ቃሉትንግርቲ ኣሰሚዑ። እቲ ካብ ኩሉ ዘስደምም ድማ፡ ህዝቢ ኤርትራ ንኣምር ፈደረሽንን ተመሳሰልቲን ብቃልስን ተመክሮን ዝሓለፎም ክነሱ፡ ወረቓቕቲ ኣምራት ፈደረሽን ብጽሑፍ ኪቐርቡ'ሞ፡ "ህዝብና ኪመሃረሉ ኪዕደል" ምባሉ፡ ኣብ ልኡላዊት ሃገር፡ ህዝብን መጻኢ ወለዶን ዘለዎ ክሕደትን ንዕቀትን ዘጉልሕ ምዃኑ፡ ንመደርኡ ዝሰምዑ ዜጋታት ብነድሪ ይገልጹ።

እዚ ሕጂ ብሩህ ኮይኑ ዘሎ ቃናታት ተስፋይ ተምነዎን መጓጅምቱን፤ ኣቐድም ኣቢሉ፡ ወያነ ነቲ ኣብ ኩናት ዝተሳሰሮ ሕገ ንምፍዳይ፡ ብስም "ተቓወምቲ፡ ዋዕላ ኣዋግ፡ ደብረ ዘይት..." ከደምቲ ቐጸሩ፡ ጥልመትን ግህሰት ልኡላውነትን ከካይዱ ይጠባባሮም ምንባሩ፤ ብፍላይ ኣብ ወጻኢ፡ ብሓለፍቲ መንግስቲ ኤርትራ፡ ኣምባሳደራትን ሽማግሌ መኸተ ከተማታትን ብሰሚናርን ኣኼባን ንህዝቢ ይግለጽ ከም ዝነበረ ዝዝከር ኢዩ።

እዚ ከምዚ ኢሉ እንክሎ፡ ኣቶ ተስፋይ ተምነዎ፡ ኣብቲ ህዝባዊ ግንባር ኣብ መዋጥር ዝነበረሉ እዋን፡ 1978 መሻርፍ ተጋደልቲ ሒዙ ንቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ዝራሕርሐ ክነሱ፤ ንነብሱ "ገዲም ተጋዳላይ" ኢሉ ምስማዩ፡ ብስም፡ ክብርን ሓርብኝነትን ተጋዳላይ ምኸክዕላልን ንዘይተገዳዘቡ ምዕራፍ፡ በጺሑዮ'የ ምባልን ምዃኑ፡ ብቃሉ ዝተገረመ ህዝብን ፈለጥቱ ተጋደልትን ይገልጹ። እዚ ድማ፡ ካብ ተሓታትነት ንምህዳምን ጌግኡ ንምሸፋንን ኢሉ ዝገብሮ ዘሎ ዓጀውጀውን ዕብዳንን ምዃኑ ወሲኹም ይሕብሩ። ብፍላይ ዝተፈላለዩ ገዳይም ተጋደልቲ፡ ተስፋይ ተምነዎ ኣብ ምንዛሕን ምህዞን ሓሶት ተጸሚዱ፡ ንዘይወዳሎምን ምንጭታቶም ዘይፍለጡን ታሪኻት፤ ከም ዝተሳተፎም ኮይኑ ምግላጹ ከይኣክል፤ ታሪኽ ህዝባዊ ግንባርን ቃልሱን ኣዘንቢዑን ጠማዚዙን ይትርኽ፤ ህዝቢ ከጋሪ ይፍትን ብምህላዉ፡ እንተሰሚዑ "ዓገብ!" ይብልዎ ከም ዘለዉ ይቃላሕ ኣሎ።

ብቃልካ "ሓቂ መሲሉና፤ ኣጋሪዮምና" እናበልካ፡ ኣብ ክንዲ ናብ ልብኻ ምምላስን ምስ ህዝብኻ ምጽንባርን፤ ጽባሕ'ውን ከምኡ መሲሉኒ፡ ናብ እትብሉሉ ወፍሪ ምድዋን ገድሊ ምውፋር ድማ፡ ዳግማይ "ዓገብ! ልብና የዕቢ፤ ሰዉኣት ይዕዘቡኻ ኣለዉ" ዘብል ኢዩ።

"ክቡር የኸብረካ መጠን ነብሱ፤ ሕሱር የሕሰረካ መጠን ርእሱ" ካብ ዝብል ኣበሃህላ፡ እዚ ዳሕራይ ክፋል'ዚ ሓረግ ንእንታይነት ተስፋይ ተምነዎ ዚገልጽ ባህሪ ኢዩ። ንሱ፡ ባዕሉ ከም ዝገለጸ ድማ፡ ነተን ዝርካበን ውሱናት ዓመታት ዕድመ ገድሉ፡ ንሰንዑን ብማእሰርትን ብዘይተኣማንነትን ዝሓለፋ፤ ኣብቲ ዝመረረን ዝነውሐን ጉዕዞ ቃልሲ ሓፋሽ ኢዱ ኣይሓወሰን። እቲ ዝበኣሰ ክኣ፡ ስንቂ ናይ'ቶም ኣብ ድፋዓት፡ ቍርን ጸሓይን ዝነበሩ ጀጋኑ ተጋደልቲ ሒዝካ ሃዲምካ፤ ሎሚ ክትሓንኸ'ምበር፡ ኣንበሳ ክትመስል ምፍታን፡ ነወሪ ስለ ዝኾነ ሕልናኻ ምፍታሽ ይግባእ፤ ብፈውሲ ዘይብሉ ባዶን ኣንነትን ተላዕጢጥካ ኣብ ጸልማትን ሃውርን ምንባሕ፡ ጀግናን ሓቀኛን ኣየስምይን፤ ዘውቕስን ዘሕትትን ምበር ስጉምቲ'ኳ ኣየሰጉምን ኢዩ።

ዕሱብ ንዓሱብቱ የገልግል፤ ንጹህ ድማ፡ ሓድነት ህዝቡ የደልድል። ኤርትራዊ ተጋዳላይ፡ ኣነ ከይበለ ከስዋእ ምጽንሑ ዝዝከር ኮይኑ፡ እንተ ተስፋይ ተምነዎ ግና፡ ኣብ ዝወዳሎን ዘይነበሮን ፍጻመታት፡ "ኣነ" ክብል ምፍታኑ፡ ዝዓበየ ድኻሙ ምዃኑ፡ ነቲ እናሓደረ ዝኸሻሕ ዘሎ መደርኡ ዝተኸታተሉ ዜጋታት ኣብ ምግላጽ ይርከቡ።

ብርዕና ዜናን ሓበሬታን
ስቶክሆልም